

Уживаються присудки, що мають форму теперішнього часу зі значенням позачасовості, стабільності: *Закон є закон. Україна є демократією.*

Переважно поширені пасивні конструкції, де присудок обмежений і тісно синтезований із лексичним значенням підмета: *запити обробляються, показники покращуються, збитки компенсуються, операція проводиться, жертви зменшуються, інструкція передбачає, право на захист забезпечується.*

Сучасний синтаксис юридичної документації передбачає, що: «Характерним проявом стилю нормативного акта є нанизування відмінкових форм, розміщених підряд кількох слів в одному відмінку, найчастіше в родовому або в орудному: Володіння майном вважається правомірним, якщо інше не буде встановлено судом, арбітражем, третейським судом... Довжина і складність будови простого речення зростає за рахунок віддієслівних іменників і тих слів та зворотів, яких ці іменники вимагають після себе: витребування (кого? чого? ким? чим?), володіння (чим? ким?), встановлення (чого? ким?). Цілком очевидно, що такі речення об'ємні і багатослівні» [1].

Також треба зазначити, що типовою ознакою юридичного документа є інфінітивні конструкції: *з'ясувати, затримати, закрити справу, утримати, довести провину, притягти до відповідальності, володіти інформацією, сформувати доказову базу* тощо.

І найтипівшими, як вважає сучасна синтаксична теорія української мови «... для нормативних текстів є дієприкметникові та дієприслівникові звороти, що дають змогу чітко виявити логічне підпорядкування частин висловлюваної думки, а також – економніше висловити її. Дієприслівниковий зворот переймає функцію підрядного речення і, за загальним правилом, вноситься на початок конструкції: встановивши факт перебування..., керуючись статтею закону..., беручи до уваги..., розглянувши матеріали справи...» [1]. Треба також враховувати функції масмедійного мовлення, що на сьогодні втілюються в урядовій періодиці завдяки стилістико-синтаксичним засобам [3].

Отже, можемо зробити висновок, що особливості синтаксису юридичної документації здійснюються та реалізуються тільки за допомогою актуальних синтаксичних норм сучасної української літературної мови.

1. URL : https://pidru4niki.com/1386091451504/dokumentoznavstvo/sintaksichni_osoblivosti_movi_yuridichnogo_dokumenta

2. Леонова Н. В. Модальність військових команд і наказів як малих жанрових форм інформації. Science and Education a New Dimension. Vol. 35 Editors: Dr. Vamos X.; Dr. Barkats J. et al. Budapest, 2016. S. 26–30.

3. Мелкумова Т. В. Посилення бехабітвної функції масмедійного мовлення стилістико-синтаксичними засобами. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Сер. 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. Київ, 2011. Вип. 7. С. 220–222.

Олександра КОВАЛЕНКО

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Науковий керівник:

Юлія СИНИЦІНА

доцент кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат технічних наук, доцент

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ФІЛОЛОГІЇ

Сталий розвиток України як суверенної, демократичної, соціальної, правової держави залежить від реалізації національно спрямованої внутрішньої та зовнішньої політики щодо захисту інтересів держави, суспільства та особи. Тобто йдеться про створення певної системи, що дає змогу їй гарантувати захищеність життєво важливих інтересів держави (її конституційний лад, суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність державних

кордонів), суспільства (його матеріальні та духовні цінності) і особи (її права та свободи) від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Система національної безпеки має доволі складну структуру, елементи якої, по суті, самі є складними системами зі своєю структурою, зв'язками та закономірностями свого розвитку.

Сучасні зміни в середовищі безпеки призвели до спільного розуміння як військових спеціалістів, так і лінгвістів того, що «різні мови виявилися життєво важливими для оперативної ефективності, спілкування на місцях, посередництва та побудова миру, невід'ємна частина всієї економіки війни». Мовна взаємодія є передумовою для зміцнення середовища безпеки всіх союзних партнерів і в усьому світі. Мовна незахищеність стала важливою проблемою в останні роки для національної безпеки країни.

Мовну невизначеність можна описати як відчуття тривоги, дискомфорту або тривоги під час використання або спроби використовувати свою першу чи другу мову через різноманітні екологічні, когнітивні, міжособистісні, організаційні, культурні та соціальні фактори. Це може негативно вплинути на впевненість або комфорт окремого мовця у використанні мови: наприклад, це може призвести до відчуття, що використання мови може бути незручним для інших, або що особа, яка використовує мову, не дотримується встановлених норм і принципів. Негативний ефект мовної незахищеності полягає в тому, що вона перешкоджає використанню мови, що може призвести до зниження здібностей, втрати впевненості в мовних навичках і навіть до втрати відчуття свободи використання нею, в тому числі на робочому місці.

Як зауважив автор наукових досліджень Маруніч І.І. «Мовне питання, є пріоритетним загальнодержавним інтересом, постає одним із значущих у політичному дискурсі. Відсутність досконалої законодавчої й нормативної бази, а також політичної волі державної влади не сприяють активізації мовної політики.»

Мовна проблема, її онтологія, гносеологія та роль у суспільстві, зокрема у культурі та міжнародних відносинах, відображена у чисельних дослідженнях лінгвістики, художньої літератури, культурології, філософії, етнополітології й інших галузях знань але недостатньо висвітлена з точки зору національної безпеки України.

За результатами ретроспективного аналізу літературних джерел провідних науковців, наукові інтереси яких пов'язані з дослідженням проблематики державного регулювання мовної політики, таких як Цигульський С., Євсєєва Г., Лопушинський І., Канавець М., Колісник В., Куц Ю., Луцишин Г., Співак І., Шевченко В., Захарченко В., Калашник В., Костенко Л., Косів М. та ін. визначено, що автори не ставили перед собою за мету ґрунтовний розгляд управлінської складової, а саме, реалізації права на користування рідною мовою, нормативно-правового забезпечення аспектів використання мови як інструменту впливу на суспільні процеси, впровадження кримінальної відповідальності за порушення мовного законодавства, створення ефективного державного органу контролю за дотриманням мовного законодавства.

Мовна політика є складником національної політики, вона віддзеркалює її принципи, відповідає ідеології. Спрямування і форми впровадження мовної політики зумовлені суспільним та політичним ладом, політичним режимом, міжнародними відносинами.

Мовна політика здатна або закріплювати привілеї мови або сприяти зняттю міжнародної напруженості за допомогою підтримки мов національних меншин [1].

Наразі є актуальною думка професора Лизанчука В., що саме на єдиній мові, передусім рідній, історично формується нація як спільнота переконаних однодумців, які закладають гарантію патріотичної єдності з метою розвитку власного політичного утворення, нормативних актів і технологій діяльності державних інституцій [2].

Незважаючи на суттєві зміни на шляху розвитку державної мовної політики, а саме: ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3]; схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» [4]; схвалення Кабінетом Міністрів України нового Українського правопису за 2019 рік [5]; надання томосу про автокефалію Православній церкві України; декомунізація топонімичного простору й ландшафту країни; потужне зростання національного кіновиробництва; державна підтримка книговидавництва; запровадження квот для української мови на радіо і телебаченні є дуже великі ризики саме у національній безпеці України.

З огляду на означені досягнення та наявні ризики державної мовної політики, державна мова може бути чинником національної консолідації або фактором політичного ризику та причиною конфліктів різних соціальних груп у державі.

Мова – не тільки засіб передавання інформації. Вона – фундаментальний націєтворчий і державницький чинник, що визначає самобутність і культурне обличчя нації, утверджує її ідентичність, захищає від поглинення іншими націями і культурами. Будь-які спроби витіснити українську мову з усіх сфер державного й громадського життя загрожують не лише її існуванню і природному розвитку, загрозою національній безпеці країни, існуванню української нації, існуванню та розвитку нашої держави. Загроза українській мові – це, за визначенням Конституційного Суду, загроза національній безпеці.

Без національного відродження, гідного утвердження української мови, культури, духовності в Україні не зможемо досягти потрібної нині консолідації українського суспільства, усенародної єдності, стабільності, безпеки.

Отже, з огляду на вищезазначене перед державою постають неабиякі труднощі та серйозні завдання щодо управління, формування і здійснення мовної політики, головною метою якої є створення оптимального мовного простору, успішне подолання мовних проблем та об'єднання суспільства. Особлива увага має бути зосереджена на забезпеченні пріоритетного розвитку української мови як державної – важливого чинника державотворення й консолідації української політичної нації та забезпечення національної безпеки України.

У системі державних пріоритетів, а саме національної безпеки країни мовна політика має посідати чільне місце, оскільки її стратегічним завданням, поряд з гарантуванням мовних прав людини, є утвердження суспільної злагоди і політичної стабільності, забезпечення етнопонаціональної єдності суспільства та зміцнення української державності.

1. Матета О.А. Мовна політика в Україні: національна консолідація чи політичний ризик. Історико-політичні студії. 2013. No 1. С. 113–121.
2. Лизанчук В. Не лукавити словом. Львів : ЛНУ, 2002. 560 с.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
4. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 р. № 596-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-%D1%80#Text>.
5. Питання українського правопису : постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 437. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF#Text>.

Світлана КОРОВКІНА

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Науковий керівник:

Василь ПОЛИВАНЮК

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), кандидат юридичних наук, доцент

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР ВІЙСЬКОВОЇ МОГУТНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Вирішення проблеми війни та оборони – особлива сфера людської діяльності, яка потребує мобілізації та великої наснаги у фізичних і моральних силах суспільства, держави та її збройних сил. Це формування та підтримка морального та морально-психологічного стану співробітників як у мирний, так і воєнний час. Конфлікти неможливі без наявності у народу країни соціальних груп, збройних сил, військових груп, конкретної специфічно-етичної характеристики потенціалу. Тому саме морально-психологічний фактор у війні, яка триває в наш час, набуває особливого значення та стає головним аспектом для держави та суспільства [1, с. 257].

Війна між Україною та Росією – це випробування духовних сил народу, держави та її військ. Кожна країна покращує свою обороноздатність на той рівень, щоб можна було